ਸ਼ਿਵਨਾਰਾਇਣ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਦੁਆਰਾ

ਬਨਾਮ

ਮਾਨਿਕਲਾਲ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਰਾਹੀਂ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1052)

ਫਰਵਰੀ 06, 2019

[ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ ਅਤੇ ਕੇ. ਐਮ. ਜੋਸਫ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, 1908:

ਧਾਰਾਵਾਂ 16, 17 ਅਤੇ 39 (1) (ਸੀ); ਆਦੇਸ਼ II ਨਿਯਮ 2 ਅਤੇ 3- ਇੰਦੌਰ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮਾ - ਦੋ ਜਾਇਦਾਦਾਂ (ਇਕ ਇੰਦੌਰ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਮੁੰਬਈ ਵਿਖੇ) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ - ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 6 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ; ਮੁੰਬਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 8 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ ਇੰਦੌਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਨੰਬਰ 9 ਅਤੇ 10 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ- ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 8 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਥਿਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਾਹਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਕਿਹਾ ਕਿ: ਧਾਰਾ 16 ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ

ਮੁਕੱਦਮੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਸਥਿਤ ਹੈ - ਧਾਰਾ 17 ਆਮ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਅਪਵਾਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਸਥਿਤ ਹੈ - 'ਜਾਇਦਾਦ' ਸ਼ਬਦ ਜਨਰਲ ਖੰਡ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਹੁਵਚਨ ਅਰਥਾਤ 'ਜਾਇਦਾਦਾਂ' ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - 'ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਸਿਰਫ ਹਿੱਸਾ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਕਈ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਵੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ – ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਾਇ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਇੱਕੋ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਦੋ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਲਈ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸਮੂਹ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਮੂਹ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ - ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ - ਮੁੰਬਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਆਦੇਸ਼ ॥, ਨਿਯਮ 2 ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ - ਆਦੇਸ਼ ॥ ਦਾ ਨਿਯਮ 3 ਇੱਕੋ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਜਾਂ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋੜਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ- ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ- ਇਸ ਲਈ, ਬਚਾਓ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 8 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ- ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ, - ਧਾਰਾ 13।

ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਕਿਹਾ ਕਿ : 1.1 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਅਤੇ 17 ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਧਾਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਉਥੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 17 ਧਾਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲੇ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 28] [21-E-F]

1.2 ਧਾਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲਾ 'ਜਾਇਦਾਦ' ਸ਼ਬਦ ਭਾਵੇਂ 'ਇਕਵਚਨ' ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ 'ਬਹੁਵਚਨ' ਭਾਵ "ਜਾਇਦਾਦਾਂ" ਵਜੋਂ ਵੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 17 ਨੂੰ ਕਈ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ "ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ" ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, "ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣ ਦੇ ਸੀਮਤ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਕਈ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਵੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰੇ 11, 28 (i) ਅਤੇ 28 (ii)] [13-C-D, 21-F-G]

1.3 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸਥਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸਥਿਤ ਹਨ ਬਸ਼ਰਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਇੱਕੋ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਵੇ। [ਪੈਰੇ 28 (iii) ਅਤੇ 28 (iv)] [21- H, 22- A- B]

XXXXXX

ਸ਼ਿਵਨਾਰਾਇਣ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਦੁਆਰਾ
ਬਨਾਮ
ਮਾਨਿਕਲਾਲ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਰਾਹੀਂ 3

1.4 ਸੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 39 ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਯੋਜਨਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 39 (1) (c) ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 17 ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ

ਹੋਰ ਹਾਲਾਤ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 23] [20-A-C]

1.5 ਧਾਰਾ 17 ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਪਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਅੰਸ਼ਕ ਵੰਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਧਿਰਾਂ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 24] [20 -D-E]

ਨੀਲਕੰਠ ਬਲਵੰਤ ਨਾਟੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਵਿੱਦਿਆ ਨਰਸਿੰਘ ਭਾਰਤੀ ਸਵਾਮੀ ਅਤੇ ਹੋਰ **ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1930 ਪੀ. ਸੀ. 188**; ਨ੍ਰਿਸਿੰਘ ਚਰਨ ਨੰਦੀ ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜਨੀਤੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ **ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1936 ਪੀ. ਸੀ. 189 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।**

ਰਾਜੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਬੋਸ ਬਨਾਮ ਬ੍ਰੋਜੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਬੋਸ **ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1923 ਕਲਕੱਤਾ 501;** ਕੁਬਰਾ ਜਨ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਬਾਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ **(1908) ਆਈ. ਐਲ. ਆਰ. 30** All. **560**; ਰਾਮਧੀਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਠਾਕੁਰਨ ਦੁਲਈਆ ਅਤੇ **ਹੋਰ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1952 Nag. 303 (ਫੁਲ ਬੈਂਚ);** ਬਸੰਤ ਪ੍ਰਿਆ ਦੇਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ **ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1960 Ori. 159;** ਲਕਸ਼ਮੀਬਾਈ ਬਨਾਮ ਮਾਧਨਕਰ ਵਿਨਾਇਕ ਕੁਲਕਰਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ **ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1968 Kant. 82;** ਪ੍ਰੇਮ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ

ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਧਰਮ ਪਾਲ ਸਹਿਗਲ ਅਤੇ ਹੋਰ **ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1972 ਦਿੱਲੀ 90;** ਜਾਨਕੀ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਮਨੀਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ **ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1975 All. 91;** ਸਰਦਾਰ ਨਿਸਾਰ ਅਲੀ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਖਾਨ **ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1932 ਪੀ. ਸੀ. 172;** ਕਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੁੰਵਰ ਸੇਨ ਅਤੇ ਹੋਰ **ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1942 All. 387;** ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜਾਨਕੀ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਮਨੀ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ **ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1975 All. 91- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।**

XXXXXX

2.1 ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸਮੂਹ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੂਹ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ ਚਾਰ ਤੋਂ ਛੇ ਉਹ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਦੂਜਾ ਕਾਰਨ ਬੰਬਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 8 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਤੀਜਾ ਕਾਰਨ ਇੰਦੌਰ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 9 ਅਤੇ 10 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮਿਤੀ 21.10.1986, 21. 11.1988 ਅਤੇ 20.08.1993 ਇੰਦੌਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇੰਦੌਰ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਬੰਬਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਸੀ। ਇੰਦੌਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬੰਬਈ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ

ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਬੰਬਈ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੰਦੌਰ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੰਬਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। [ਪੈਰਾ 29] [22-C-F]

2.2 ਆਦੇਸ਼ ॥ ਨਿਯਮ 2 ਉਪ-ਖੰਡ (1) ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਆਦੇਸ਼ ॥ ਨਿਯਮ 2 ਉਪ-ਖੰਡ (1) ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਦੇਸ਼ ॥ ਨਿਯਮ 2 ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਆਦੇਸ਼ ॥ ਨਿਯਮ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਇੱਕੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਬਚਾਓਕਰਤਾ, ਜਾਂ ਇੱਕੋ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਬਚਾਓਕਰਤਾ, ਜਾਂ ਇੱਕੋ ਬਚਾਓਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇੱਕੋ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਜਾਂ ਉਸੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਸਮੂਹ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਨ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 30] [22-G- H, 23- A-B]

XXXXXX

2.3 ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 8 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨੇ ਖੁਦ "ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਗਲਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਇਕੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 8 ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 31, 32][23 -C-E]

2. 4 ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 8 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। [ਪੈਰਾ 33] [23-E-F]

ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੇਸ ਹਵਾਲਾ		
ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1930 ਪੀ. ਸੀ. 188	ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 12
ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1936 ਪੀ. ਸੀ. 189	ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 12
ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1923 ਕਲਕੱਤਾ 501	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 14
(1908) ਆਈ. ਐਲ. ਆਰ. 30 All. 560	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 15
ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1952 Nag. 303 (ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ)	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 15

ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1960 Ori. 159	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 15
ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1968 Kant. 82	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 15
ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1972 ਦਿੱਲੀ 92	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 15
ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1975 All. 91	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 15
ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1932 ਪੀ. ਸੀ. 172	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 15
ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1942 All. 387	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 15
ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1975 All. 91	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 15

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1052.

2011 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 7535 ਵਿੱਚ ਇੰਦੌਰ ਵਿਖੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਬੈਂਚ ਦੇ ਮਿਤੀ 13.11.2013 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

XXXXXX

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਨੈ ਨਵਰੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗਵੇਨ ਕਾਰਤਿਕਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਭਾ ਆਰ. ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਚਿੰਨਮਯ ਖਲਾਡਕਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੇਹਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ.

1. ਇਹ ਅਪੀਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 13.11.2013 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ 2010 ਦੇ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 60-ਏ ਵਿੱਚ ਇੰਦੌਰ ਦੇ III ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਮਿਤੀ 17.08.2011 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

2. ਇਸ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ :-

2.1 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 2010 ਦਾ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 60-ਏ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 1A ਅਤੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 1B ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਬਾਦਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 1A ਅਤੇ 1B ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ 1/3 ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਮਲ ਵੈਦਿਆ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਰਾਹਤਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 2 ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਵੰਸ਼ਵਲੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ: -

“ਕਾਲੂਰਾਮ ਬੈਰੂਲਾਲ ਵੈਦਿਆ

(ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਿਤੀ 15/08/1969)

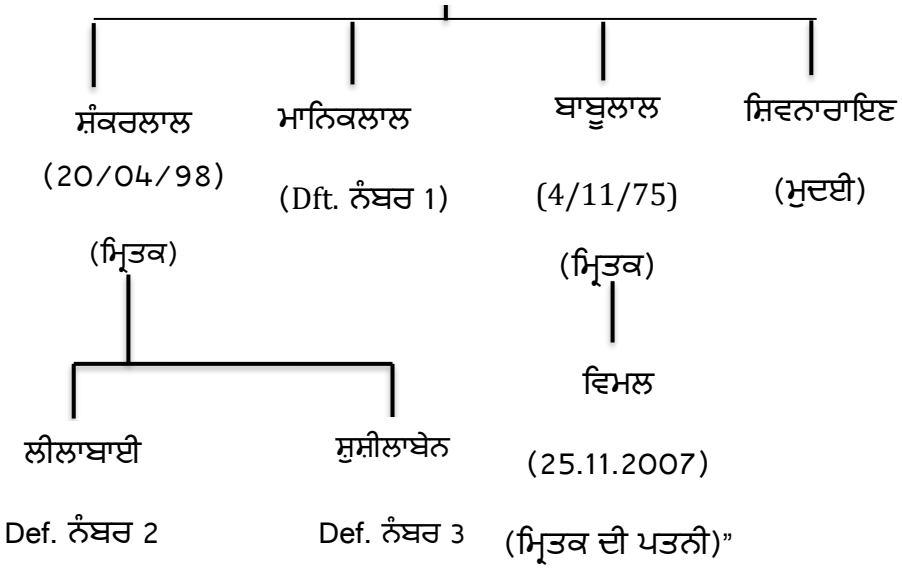

XXXX

ਸ਼ਿਵਨਾਰਾਇਣ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਦੁਆਰਾ ਬਨਾਮ ਮਾਨਿਕਲਾਲ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਰਾਹੀਂ [ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ.] 7

2.2 ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 1 ਵਿੱਚ, ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

1. A) ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ SP 79, ਸੁਦਾਮਾ ਨਗਰ ਇੰਦੌਰ (ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਦਾ ਆਕਾਰ 30 ਫੁੱਟ x 50 ਫੁੱਟ ਖੇਤਰਫਲ 1500 ਵਰਗ ਫੁੱਟ ਸਿੱਖਿਅਕ ਕਲਿਆਰ ਸੰਮਤੀ, ਸੁਦਾਮਾ ਨਗਰ, ਇੰਦੌਰ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਨੰਬਰ 2905 ਰਾਹੀਂ।

B) ਬੰਬਈ ਉਪਨਗਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੜੀ ਨੰਬਰ 341, ਬਾਂਦਰਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਫਲੈਟ ਨੰਬਰ C/1/3 ਦਾ ਪਲਾਟ, ਸਾਹਿਤ ਸਹਿਵਾਸ ਸਹਿਕਾਰੀ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਦੂਜੀ ਮੰਜ਼ਿਲ, "ਅਭੰਗ" ਬਾਂਦਰਾ (ਪੂਰਬੀ) ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਇਮਾਰਤ, ਮੁੰਬਈ 400 051 ਨੰਬਰ C.T.S. ਨੰਬਰ 629, (ਲੜੀ ਨੰਬਰ 341- A.B.S.D.) ਮਧੂਸੂਦਨ ਕਾਲੇਕਰ ਮਾਰਗ, ਗਾਂਧੀਨਗਰ, ਬਾਂਦਰਾ (ਪੂਰਬੀ) ਮੁੰਬਈ – 51।

2.3 ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਇੰਦੌਰ ਜਾਇਦਾਦ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਇੰਦੌਰ ਅਤੇ ਮੁੰਬਈ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਮੁੰਬਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇੰਦੌਰ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਸਾਲ 1968-1969 ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ 15.08.1969 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੰਦੌਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਭਰਾ ਬਾਬੂਲਾਲ ਪੁਣੇ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਬਾਬੂਲਾਲ ਨੂੰ ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਵਰਗੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਮੁੰਬਈ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਾਬੂਲਾਲ ਦੀ ਸਾਲ 1975 ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੁਣੇ ਦੀ ਸਿਵਲ ਜੱਜ ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਪਰਿਮਾਣ ਪੱਤਰ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁੰਬਈ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਾਬੂਲਾਲ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਮਲ ਵੈਦਿਆ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਆ ਗਈ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਮਲ ਵੈਦਿਆ ਨੇ ਮਿਤੀ 15.10.2007 ਨੂੰ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਫਲੈਟ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 8 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਮਲ ਵੈਦਿਆ ਇੰਦੌਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਵੀ ਨਜਿੱਠਦੀ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਮਲ ਵੈਦਿਆ ਦਾ ਨਾਮ ਸਾਲ 1986 ਵਿੱਚ ਇੰਦੌਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੇ ਇੰਦੌਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਨੰਬਰ 9 ਅਤੇ 10 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ

ਸੀ। ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਨਮੂਨਾ ਸਾਲ 2000 ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਮਲ ਵੈਦਿਆ ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਓ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 6 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 25 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ: -

XXXXXX

"A) ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 1 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

B) ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 1 ਬੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

C) ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 1ਏ ਅਤੇ 1 ਬੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ 1/3 ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇ।

D) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ 1/3 ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

E) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹਿੱਤ ਪੈਦਾ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

F)ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

G) ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਜੋ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

H) ਮਰਹੂਮ ਵਿਮਲ ਵੈਦਿਆ ਨੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ, ਬਚਾਓ ਨੰਬਰ 5 ਅਤੇ 6 ਅਤੇ ਖੇਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਜਾਅਲੀ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਵਰਗੀ ਬਾਬੂਲਾਲ ਵੈਦਿਆ ਅਣਵੰਡੇ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਮਰਹੂਮ ਵਿਮਲ ਵੈਦਿਆ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਕਥਿਤ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਰਜਿਸਟਰਡ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

XXXXXX

ਸ਼ਿਵਨਾਰਾਇਣ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਦੁਆਰਾ ਬਨਾਮ ਮਾਨਿਕਲਾਲ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਰਾਹੀਂ [ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ.] 9

2.4 ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 8 ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਅਤੇ "ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਬਚਾਓ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 8 ਵਿਰੁੱਧ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ" ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 8 ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਬਾਂਦਰਾ ਪੂਰਬੀ, ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੋਣ ਲਈ, ਇੰਦੌਰ

ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੋਈ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਘਾਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀੜਤ ਹੈ। ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 8 ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਕੋਈ ਗਠਜੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ- ਇਕ ਇੰਦੌਰ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਵੇਰਵੇ, ਦੋਵਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 6 ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਅਣਵੰਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁੰਬਈ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਾਬੂਲਾਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਇੰਦੌਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 8 ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ: -

"(a) ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 6 ਨਿਯਮ 16 ਤਹਿਤ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੰਬਈ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਰਾਹਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤੋਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 8 ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਖਰਚੇ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੰਦੌਰ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਹੈ;

ਜਾਂ ਵਿਕਲਪ ਵਿੱਚ,

ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(b) ਅਜਿਹਾ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ।

2.5 ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 8 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਮਿਤੀ 19.03.2011 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਿਤੀ 17.08.2011 ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 1 ਬੀ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

2.6 ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ ਮਿਤੀ 13.11.2013 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਸਥਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 8 ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ।

XXXXXX

3. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਨੈ ਨਵਰੇ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਚਿਨਮਯ ਖਾਲਦਕਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 8 ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ।

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਮੁੰਬਈ ਅਤੇ ਇੰਦੌਰ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵੰਡ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਸੀ। ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਦਾ ਆਦੇਸ਼ II ਨਿਯਮ 2 ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਧਾਰਾ 17 ਦੀ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਵਿਆਖਿਆ ਆਦੇਸ਼ II ਨਿਯਮ 2 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਹਿੰਸਾ ਕਰੇਗੀ। ਸੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 39 (1) (c) ਖੁਦ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਹੋਰ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ, "ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕਵਚਨ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਬਹੁਵਚਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ" ਜੇ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਵੱਖਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ।

5. ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 8 ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦਿਆਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 1 ਬੀ ਵਿਖੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਰਾਹਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੋਵੇ, ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ "ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹਿੱਸਾ" ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਉਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸੇ ਦੋ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਦੌਰ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਮੁੰਬਈ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਂਝਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੰਦੌਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੁੰਬਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਇੰਦੌਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਮੁੰਬਈ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਚ ਹੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਮਲਾ ਵੈਦਿਆ ਦੇ ਪਤੀ ਬਾਬੂਲਾਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਖਰੀਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਲ 1975 'ਚ ਬਾਬੂਲਾਲ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਮਲਾ ਵੈਦਿਆ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜੋੜਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦਾਂ, ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 8 ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪੁਣੇ ਦੀ ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ) ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸਾਲ 1975 ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਮਲਾ ਵੈਦਿਆ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ 15.10.2007 ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 8 ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੰਦੌਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਇੰਦੌਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਇੰਦੌਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਮੁੰਬਈ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਤੇ ਮੁੰਬਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ ਤੋਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

XXXXXX

ਸ਼ਿਵਨਾਰਾਇਣ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਦੁਆਰਾ ਬਨਾਮ
ਮਾਨਿਕਲਾਲ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਰਾਹੀਂ [ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ.] 11

6. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਧਾਰਾ 15 ਤੋਂ ਧਾਰਾ 20 ਵਿੱਚ "ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਸਥਾਨ" ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ। ਧਾਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਧਾਰਾ 16 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

16. ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਹੋਵੇ, ਉੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ - ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿੱਤੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ-

(a) ਕਿਰਾਏ ਜਾਂ ਮੁਨਾਫੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ,

(b) ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ,

(c) ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਚਾਰਜ ਲਈ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ, ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਮੋੜਨ ਲਈ,

(d) ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ,

(e) ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਗਲਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ,

(f) ਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ, ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਂ ਕੁਰਕੀ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਉਸ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਸਥਿਤ ਹੈ:

XXXXXX

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਜਿੱਥੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਦੀ ਨਿੱਜੀ ਆਗਿਆਕਾਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਭ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ- ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ "ਜਾਇਦਾਦ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜਾਇਦਾਦ।

7. ਧਾਰਾ 17, ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਹੈ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

17. ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ - ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਸਥਿਤ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪੂਰਾ ਦਾਅਵਾ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਹੈ।

8. ਸਾਨੂੰ ਧਾਰਾ 16 ਅਤੇ 17 ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਧਾਰਾ 16 ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 16 (ਬੀ) ਵਿੱਚ "ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ" ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

9. ਹੁਣ, ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 17 ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਸਥਿਤ ਹੈ। "ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹਿੱਸਾ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੀ ਹੈ? ਇੱਕ ਤੱਥ ਸਥਿਤੀ ਹੋ

ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜੋ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਸਥਿਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਧਾਰਾ 17 ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਫੈਲੀ ਸਾਂਝੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 17 ਕਿਸੇ ਵਿਆਪਕ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ, 1897 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਹੁਵਚਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਉਪਬੰਧ ਕਰਦੀ ਹੈ: -

XXXXXX

ਸ਼ਿਵਨਾਰਾਇਣ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਦੁਆਰਾ ਬਨਾਮ
ਮਾਨਿਕਲਾਲ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਰਾਹੀਂ [ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ.] 13

13. ਲਿੰਗ ਅਤੇ ਸੰਖਿਆ - ਸਾਰੇ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਉਲਟ ਨਾ ਹੋਵੇ। –

(1) ਮਰਦਾਨਾ ਲਿੰਗ ਨੂੰ ਆਯਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ; ਅਤੇ

(2) ਇਕਵਚਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਵਚਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਲਟ।

10. ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਜਾਇਦਾਦ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸਾਡਾ ਇਹ ਵੀ ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 17

ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਸ਼ਬਦ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

11. ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਤਹਿਤ "ਜਾਇਦਾਦ" ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 17 ਨੂੰ ਕਈ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ "ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ" ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, "ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣ ਦੇ ਸੀਮਤ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

12. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ। ਧਾਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ "ਜਾਇਦਾਦ" ਅਤੇ "ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ" ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਵੇਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲੇ ਵੀ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਈ ਸੀ। **ਨੀਲਕੰਠ ਬਲਵੰਤ ਨਾਟੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਵਿਦਿਆ ਨਰਸਿੰਘ ਭਾਰਤੀ ਸਵਾਮੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1930 ਪੀ. ਸੀ. 188** ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਕੋਲ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਹ ਸਤਾਰਾ, ਬੇਲਗਾਮ ਅਤੇ ਕੋਲਹਾਪੁਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਤਾਰਾ ਅਤੇ ਬੇਲਗਾਮ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸਨ, ਪਰ ਕੋਲਹਾਪੁਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਧਾਰਾ 17 ਅਤੇ 16 (ਸੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ: -

"ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਤਾਰਾ ਵਿਚ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਅਤੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਬੇਲਗਾਮ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਭਾਰਤ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵੀ ਸੀ।"

XXXXXX

13. ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਤਾਰਾ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਸਤਾਰਾ ਅਤੇ ਬੇਲਗਾਮ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੋਲਹਾਪੁਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਉਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ, **ਨ੍ਰਿਸਿੰਘ ਚਰਨ ਨੰਦੀ ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜਨੀਤੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1936 ਪੀ. ਸੀ. 189,** ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ, ਗਿਰਵੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਸੋਨਥਲ ਪਰਗਨਾ ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਗਯਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਨ। ਪੈਰਾ 9 ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

"9. ਹੁਣ, ਗਿਰਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਸੋਨਥਲ ਪਰਗਨਾ ਵਿੱਚ, ਬਲਕਿ ਗਯਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਮ ਨਿਯਮ ਕੀ ਹੈ ਜੋ ਦੋ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ (1908 ਦੇ ਐਕਟ V) ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਸਥਿਤ ਹੈ।"

14.ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 17 ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹਨ। **ਰਾਜੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਬੋਸ ਬਨਾਮ ਬ੍ਰੋਜੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਬੋਸ, ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1923 ਕਲਕੱਤਾ 501,** ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੋਟ ਦਿੱਤੇ: -

"ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦਾ, ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਈ ਵਾਰ ਵੱਖਰੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਵੱਖਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਠੋਸ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ; ਹਰੀ ਬਨਾਮ ਗਣਪਤ ਰਾਓ, (1883) 7 Bom. 272; ਰਾਮਚਾਰੀਆ ਬਨਾਮ ਅਨੰਤਚਾਰੀਆ, (1894) 18 Bom. 389; ਮੋਤੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਕਨ੍ਹੱਈਆ ਲਾਲ, ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1920 Lah. 474; ਪੰਚਨਨ ਬਨਾਮ ਸਿਬ ਚੰਦਰ, (1887) 14 Cal. 835; ਬਲਰਾਮ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਚੰਦਰ, (1898) 22 Bom. 922; ਅਬਦੁਲ ਬਨਾਮ ਬਦਰੂਦੀਨ, (1905) 28 Mad. 216; ਪਦਮਨੀ ਬਨਾਮ ਜਗਦੰਬਾ, (1871) 6 ਬੀ.ਐਲ.ਆਰ. ਰਾਮਮੋਹਨ ਬਨਾਮ ਮੂਲਚੰਦ, (1906)28 All. 39; ਲਛਮਾਨਾ ਬਨਾਮ

ਤੇਰੀਮੁਲ, 4 Mad. Jur. 241; ਸੁਬਾ ਬਨਾਮ ਰਾਮ, (1866-67) 3 Mad. ਐਚ.ਸੀ.ਆਰ. 76; ਜੈਰਾਮ ਬਨਾਮ ਆਤਮਰਾਮ, (1879) 4 Bom. 482;"

XXXXXX

ਸ਼ਿਵਨਾਰਾਇਣ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਦੁਆਰਾ ਬਨਾਮ
ਮਾਨਿਕਲਾਲ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਰਾਹੀਂ [ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ.] 15

15. **ਕੁਬਰਾ ਜਨ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਬਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1908) ਆਈ. ਐਲ. ਆਰ. 30 All. 560** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਬੈਂਚ, ਨੂੰ ਬਰੇਲੀ ਵਿਖੇ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਬਰੇਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਾੜਾ ਬੰਕੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਬਰੇਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 8 ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

"1. ਇਹ ਅਪੀਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਟਕਰਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬੰਦੇ ਅਲੀ ਨਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਧੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਅਕਬਰ ਹੁਸੈਨ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲਣ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਬਰੇਲੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਅਤੇ ਅਉਧ ਦੇ ਬਾਰਾ ਬੰਕੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਬਰ ਹੁਸੈਨ ਨੇ ਬਰੇਲੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ 8 ਅਤੇ ਬਾਰਾ ਬਾਂਕੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਰਾਮ ਬਾਲੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਬਰੇਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਛੱਡ

ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿਰਫ ਬਾਰਾ ਬੰਕੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਸੀ।

8. ਦੁਬਾਰਾ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰੇਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਭਾਵ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਰੇਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ, ਉਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿਚ, ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਖੋਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਬਰੇਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੇ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੋਈ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੇ। ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

16. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ **ਰਾਮਧੀਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਠਾਕੁਰਾਂ ਦੁਲਈਆ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1952 Nag. 303 (ਫੁਲ ਬੈਂਚ); ਬਸੰਤ ਪ੍ਰਿਆ ਦੇਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1960 Ori. 159; ਲਕਸ਼ਮੀਬਾਈ ਬਨਾਮ ਮਾਧਨਕਰ ਵਿਨਾਇਕ ਕੁਲਕਰਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1968 Kant. 82; ਪ੍ਰੇਮ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਧਰਮ ਪਾਲ ਸਹਿਗਲ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1972 ਦਿੱਲੀ 90 ਅਤੇ ਜਾਨਕੀ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਮਨੀਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1975 All. 91** ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

17. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 17 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸਥਿਤ ਹਨ।

18. ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ, ਜਿੱਥੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ, ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹਨ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹਨ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਹੋਰ ਰਾਏ ਨਾਲ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਭਾਵ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਬਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇੱਕੋ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। **ਸਰਦਾਰ ਨਿਸਾਰ ਅਲੀ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਖਾਨ, ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1932 ਪੀ. ਸੀ. 172,** ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਉਸ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਕਈ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸਨ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਵਧ (ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਈ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਨ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਇਕ ਜਾਇਦਾਦ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਸੀ, ਨੂੰ ਖਲੀਕਾਬਾਦ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ

ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਕਾਰਨ ਸੀ ਪਰ ਖਾਲਿਕਾਬਾਦ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੱਖਰਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 17 ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ: -

"ਖਲੀਕਾਬਾਦ ਰਿਆਸਤ ਦਾ ਸਵਾਲ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਕਿ ਵਕਫ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹ ਟਰੱਸਟੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਉਸਾਰੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਅਲੱਗ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਪਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਇਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਉਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਜਾਇਦਾਦ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਤਰਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਵ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਧਾਰਾ 17, ਸਿਵਲ ਪੀ. ਸੀ. ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।"

XXXXXX

ਸ਼ਿਵਨਾਰਾਇਣ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਦੁਆਰਾ ਬਨਾਮ
ਮਾਨਿਕਲਾਲ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਰਾਹੀਂ [ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ.] 17

19. ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ **ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1942 All. 387, ਕਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੁੰਵਰ ਸੇਨ ਅਤੇ ਹੋਰ** ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਹਰਿਦਵਾਰ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸਨ। ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਹਾਰਨਪੁਰ ਦੇ ਸਿਵਲ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 22,

ਸਿਵਲ ਪੀ. ਸੀ. ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਸਹਾਰਨਪੁਰ ਦੇ ਸਿਵਲ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 17 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੋ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਇਕ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਦੋ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ: -

“ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਮੈਂ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆਵਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਨਜਿੱਠ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਕੀ ਉਸ ਵਿਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਦਵਾਰ ਵਿਚ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਇਕੋ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਲੜੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦੋ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਇਕੋ ਇਕਾਈ ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਜਵਾਲਾ ਦੇਵੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸੀਅਤ ਤਹਿਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਮਰ ਨਾਥ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਬਾਦਲੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇਵੀ ਦੁਆਰਾ ਹਰਿਦੁਆਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਰੋਧੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਦਰੀ ਦਾਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦੋ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ

ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਉਹ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਕੋ ਇਕ ਜੋੜਨ ਵਾਲੀ ਕੜੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇਵੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਸੀਮਤ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੌਰਾਨ, ਪੂਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਇਹ ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਂਟ ਜਹਾਨ ਬੇਬੀ ਬਨਾਮ ਸੈਵੂਕ ਰਾਮ (1867) ਐਚ.ਸੀ.ਆਰ. 1. 109,ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਹਿੰਦੂ ਵਿਧਵਾ ਦੁਆਰਾ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਅਣਜੁੜੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਹੀ ਨਿਯਮ ਬਿੰਦੋ ਬੀਬੀ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਚੰਦਰ (1919) 17 ਏ.ਐਲ.ਜੇ. 658 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੂਰਤੀ ਬਨਾਮ ਭੋਲਾ ਰਾਮ (1893) 16 All 165 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਾਇਦਾਦਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੇਸ ਉਸ ਕੇਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਨਜਿੱਠ ਰਹੇ ਹਾਂ..... ”

XXXXXX

20. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ **ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜਾਨਕੀ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਮਨੀ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1975** All. 91 ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ

ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਮਝਾਇਆ। ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 11 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:-

"11. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੁਬਰਾ ਜਾਨ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਬਾਲੀ, (1908) ਆਈ. ਐਲ. ਆਰ. 30 All 560 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕੁੰਵਰ ਸੇਨ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1942 All 387 ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਕੇਸ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਇਕਾਈ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਉੱਥੇ ਨਹੀਂ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਘੱਟ ਜਾਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਵੱਖਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਹਨ। ਪਦਾਰਥਕ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: -

“..... ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਿ ਕਾਰਜ ਜਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ, ਜਿੱਥੇ, ਉਹ ਵੱਖਰੇ ਹਨ, ਇੰਨੇ ਜੁੜੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਲੜੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਇਕਾਈ ਜਾਂ ਤੱਥ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੇ ਬਚਾਓਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਬੇਸ਼ਕ ਕੇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਪਰ ਮੈਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਜਿਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ.....

XXXXXX

ਸ਼ਿਵਨਾਰਾਇਣ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਦੁਆਰਾ ਬਨਾਮ ਮਾਨਿਕਲਾਲ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਰਾਹੀਂ [ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ.] 19

ਜਾਇਦਾਦ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਕੋ ਇਕਾਈ ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਇਸ ਦਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕੱਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਾਰੇ ਜਿਸ ਦਾ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਕੋ ਇਕਾਈ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਾਇਦਾਦਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਣਜੁੜੇ ਘੁਸਪੈਠੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਅਵਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਤੇ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਕ ਇਕਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਬਲਕਿ ਕਈ ਇਕਾਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 17 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।"

21. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਹੀ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਇੱਕ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

22. ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਵਰਮਾ ਨੇ ਸੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 17 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ **ਕਰਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕੁੰਵਰ ਸੇਨ (ਸੁਪਰਾ)** ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜੱਜ ਵਰਮਾ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਗੱਲ ਕਹੀ।

"ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਮੰਨ ਲਓ ਕਿ ਕਰਾਚੀ, ਪੇਸ਼ਵਰ, ਲਾਹੌਰ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ, ਪਟਨਾ, ਰੱਕਾ, ਸ਼ਿਲਾਂਗ, ਕਲਕੱਤਾ, ਮਦਰਾਸ ਅਤੇ ਬੰਬਈ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਫੈਲੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਇੱਕ ਵਿਛੜੇ ਹੋਏ ਹਿੰਦੂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਵਿਧਵਾ ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ 40 ਜਾਂ 50 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਉਪਰੋਕਤ ਹਰੇਕ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਾਂ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਤਬਾਦਲੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹਨ। ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਬਣਨ ਵਾਲਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਬਣਨ ਵਾਲਾ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਤੀਜਾ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ, ਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ; ਉੱਪਰ ਦੱਸੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਗੇ।"

23. ਹੁਣ, ਅਸੀਂ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 39 ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) (ਸੀ) ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 39 (1) (ਸੀ) ਵੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 39 ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਯੋਜਨਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ

ਸਥਿਤ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਲਾਗੂ ਲਈ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 39 (1) (ਸੀ) ਸਾਡੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 17 ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਹੋਰ ਹਾਲਾਤ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

XXXXXX

24. ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 17 ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ 'ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ'। ਧਾਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਪਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਅੰਸ਼ਕ ਵੰਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ

ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

25. ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਅੰਸ਼ਕ ਵੰਡ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰਕੀਤਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ। ਮੇਨ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ, ਪੈਰਾ 485 ਵਿੱਚ 16 ਵਾਂ ਸੰਸਕਰਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"485. ਅੰਸ਼ਕ ਭਾਗ ਜਾਂ ਕੁੱਲ- ਵੰਡ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕੁੱਲ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵੰਡ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਵੰਡੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਸ਼ਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਅੰਸ਼ਕ - ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਲੈਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਨੂੰ ਅਣਵੰਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਰੱਖਣਾ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਕੁਝ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਇਹ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਰਹੇਗੀ।

26. ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਮੁਲਾ, 22ਵਾਂ ਸੰਸਕਰਣ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਸ਼ਕ ਵੰਡ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪੈਰਾ 327 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:

XXXXXX

"327. ਅੰਸ਼ਕ ਵੰਡ - (1) ਸਹਿਭਾਗੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਸ਼ਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਵੰਡ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਬਣੀਆਂ ਰਹੀਆਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਵੰਡ ਸੀ, ਪਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀਆਂ ਨਹੀਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।"

(2) ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਅੰਸ਼ਕ. - ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਅਤੇ ਲਾਭ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣਾ ਰੁਤਬਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਅਤੇ ਅਣਵੰਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਰੱਖਣ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਮੁੱਦੇ ਅੰਸ਼ਕ ਵੰਡ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

27. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਮਿਲੇਗਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦੂਜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਹਨ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਏ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਹਨ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

28. ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਅਤੇ 17 ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਧਾਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਉਥੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 17 ਧਾਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲੇ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ, ਅਸੀਂ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿੱਟਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਾਂ।

(i) ਧਾਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲਾ 'ਜਾਇਦਾਦ' ਸ਼ਬਦ ਭਾਵੇਂ 'ਇਕਵਚਨ' ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ 'ਬਹੁਵਚਨ' ਭਾਵ "ਜਾਇਦਾਦਾਂ" ਵਜੋਂ ਵੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ii) ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਕਈ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਵੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

XXXXXX

(iii) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸਥਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

(iv) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸਥਿਤ ਹਨ ਬਸ਼ਰਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਇੱਕੋ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਵੇ।

29. ਹੁਣ, ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹਾਂ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਮੂਨੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸਮੂਹ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਨ ਸਨ। ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ ਚਾਰ ਤੋਂ ਛੇ ਉਹ ਬਚਾਓਕਰਤਾ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 15.02.2000 ਨੂੰ ਮਰਹੂਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਮਲ ਵੈਦਿਆ ਨੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਪੈਰਾ 25 (H) ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਰਾਹਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਰਹੂਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਮਲ ਵੈਦਿਆ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਦੂਜਾ ਕਾਰਨ ਮਰਹੂਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਮਲ ਵੈਦਿਆ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 15.10.2007 ਨੂੰ ਬੰਬਈ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 8 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਤੀਜਾ ਕਾਰਨ ਇੰਦੌਰ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 9 ਅਤੇ 10 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 21 ਹੈ। ਮਿਤੀ 10.1986, 21.11.1988 ਅਤੇ 20.08.1993 ਇੰਦੌਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇੰਦੌਰ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਬੰਬਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਸੀ। ਇੰਦੌਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬੰਬਈ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ

ਸਕਦਾ ਸੀ। ਬੰਬਈ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੰਦੌਰ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ 17.08.2011 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਬੰਬਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

30. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ॥ ਨਿਯਮ 2 ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ॥ ਨਿਯਮ 3 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ ॥ ਨਿਯਮ 2 ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਾਰਾ ਦਾਅਵਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਆਦੇਸ਼ ॥ ਨਿਯਮ 2 ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਆਦੇਸ਼ ॥ ਨਿਯਮ 2 ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਦੇਸ਼ ॥ ਨਿਯਮ 2 ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਆਦੇਸ਼ ॥ ਨਿਯਮ 3 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਆਦੇਸ਼ ॥ ਨਿਯਮ 3 ਦੀ ਉਪ-ਖੰਡ (1) ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਇੱਕੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਬਚਾਓਕਰਤਾ, ਜਾਂ ਇੱਕੋ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਬਚਾਓਕਰਤਾ, ਜਾਂ ਇੱਕੋ ਬਚਾਓਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇੱਕੋ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਜਾਂ ਉਸੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਸਮੂਹ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਨ ਹਨ।

31. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 8 ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਿਸ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਲਈ ਗਲਤ ਸੀ, ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

32. ਇਹ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 8 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਹੀ "ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਪੈਰਾ (1) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਗਲਤ-ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਨ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਿਤੀ 17.08.2011 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ। ਇਕੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

33. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 8 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Prabhat Kiran, Advocate
D/923/2000
Bar Council of Delhi